

Sygn. akt III AUa 569/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Agnieszka Ambroziak

Sędziowie: Sędzia SA Małgorzata Micorek-Wagner

Sędzia SA Ewa Stryczyńska (spr.)

Protokolant: protokolant Eryk Nersisyan

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 listopada 2019 r. w W.

sprawy Z. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o umorzenie należności składkowych

na skutek apelacji Z. D.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 7 grudnia 2016 r. sygn. akt XIV U 1400/16

I. uchyla zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia 1 marca 2016 r. nr (...) i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. na rzecz Z. D. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Małgorzata Micorek-Wagner Agnieszka Ambroziak Ewa Stryczyńska

Sygn. akt III AUa 569/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 7 grudnia 2016r. Sąd Okręgowy w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie Z. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z 1 marca 2016r., wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy z 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r., poz. 1551). W decyzji tej organ rentowy określił, że według stanu na 12 stycznia 2015r. (data złożenia wniosku o umorzenie) umorzeniu będą podlegały należności Z. D. z tytułu składek na: ubezpieczenia społeczne - za okres 01/1999-09/1999, 01/2000-10/2000, 12/2000-01/2001 w łącznej kwocie 25052,05 zł, w tym z tytułu składek - 7099,43 zł; odsetek - 17532,82 zł; kosztów upomnienia - 27,80 zł; opłaty dodatkowej - 392,00 zł.; ubezpieczenie zdrowotne - za okres 01/1999-09/1999, 02/2000-10/2000, 12/2000-01/2001 w łącznej kwocie 5338,96 zł, w tym z tytułu: składek - 1507,08 zł; odsetek - 3718,08 zł; kosztów upomnienia - 27,80 zł; opłaty dodatkowej - 86,00 zł.; Fundusz Pracy - za okres 05/1999-09/1999, 02/2000-10/2000, 12/2000-01/2001 w łącznej kwocie 1462,32 zł, w tym z tytułu: składek - 415,08 zł; odsetek - 996,44 zł; kosztów upomnienia - 27,80 zł;

opłaty dodatkowej - 23,00 zł. W decyzji tej organ wskazał, że warunkiem umorzenia należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, które należy uregulować w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia decyzji.

Z. D. złożył odwołanie od tej decyzji, zaskarżając ją w całości i zarzucając organowi rentowemu naruszenie art. 1 ust. 8, ust. 10 i ust. 11 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność, przez niewskazanie kwot należności niepodlegających umorzeniu, których spłata jest warunkiem umorzenia należności podlegających umorzeniu. Odwołujący się zarzucił również naruszenie art. 10 §1 k.p.a. przez pozbawienie strony możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Ubezpieczony wniósł o uchylenie decyzji i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz odwołującego się kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. wniósł o jego oddalenie wskazując, że przepisy ustawy abolicyjnej nie nakazują organom rentowym wskazywania konkretnych kwot niepodlegających umorzeniu. Decyzje nie zawierają kwot niepodlegających umorzeniu, ponieważ mogą one ulec zmianie.

Postanowieniem z 12 maja 2016 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, uznał się za niewłaściwy i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych.

Podstawę wyroku z 7 grudnia 2016r. Sądu Okręgowego w Warszawie XIV Wydział Ubezpieczeń Społecznych stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Z. D. od 1 stycznia 1999r. do 31 stycznia 2001r. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą i z tego tytułu podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu i nadal prowadzi tę działalność od 1 grudnia 2015r. Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej na koncie odwołującego się powstały zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

W dniu 12 stycznia 2015r. Z. D. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o umorzenie nieopłaconych należności na ubezpieczenia

emerytalne, rentowe i wypadkowe za okres od 1 stycznia 1999r. do 31 grudnia 2001r.

Decyzją z 1 marca 2016r. nr (...), organ rentowy umorzył postępowanie w zakresie umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za okres od 1 lutego 2001r. do 31 grudnia 2001r., wobec braku zadłużenia za ten okres.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy określił, że według stanu na 12 stycznia 2015r. (data złożenia wniosku o umorzenie) umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na: ubezpieczenia społeczne - za okres 01/1999-09/1999, 01/2000-10/2000, 12/2000-01/2001 w łącznej kwocie 25.052,05 zł, w tym z tytułu: składek - 7.099,43 zł; odsetek - 17.532,82 zł; kosztów upomnienia - 27,80 zł; opłaty dodatkowej - 392,00 zł.; ubezpieczenie zdrowotne - za okres 01/1999-09/1999, 02/2000-10/2000, 12/2000-01/2001 w łącznej kwocie 5.338,96 zł, w tym z tytułu: składek - 1.507,08 zł; odsetek - 3.718,08 zł; kosztów upomnienia - 27,80 zł; opłaty dodatkowej - 86,00 zł.; Fundusz Pracy - za okres 05/1999-09/1999, 02/2000-10/2000, 12/2000-01/2001 w łącznej kwocie 1.462,32 zł, w tym z tytułu: składek - 415,08 zł; odsetek - 996,44 zł; kosztów upomnienia - 27,80 zł; opłaty dodatkowej - 23,00 zł. W decyzji wskazano, że warunkiem umorzenia należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, które należy uregulować w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia decyzji.

Pismem z 1 marca 2016r. poinformowano odwołującego się, że informację o kwotach należności niepodlegających umorzeniu, których dotyczy punkt II decyzji otrzyma on w Inspektoracie W. Ż..

Sąd Okręgowy wskazał, że powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy oraz w aktach organu rentowego. Ich treść i forma nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości stron, nie ujawniły

się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. W ocenie Sądu pierwszej instancji odwołujący się miał możliwość jednoznacznie ustalić wysokość zobowiązań nie podlegających umorzeniu, jeszcze przed uprawomocnieniem się zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne i wskazał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była ocena umorzenia należności za okresy wskazane w punkcie I w decyzji. Sąd Okręgowy wskazał, że stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy z 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012r., poz. 1551, zwanej dalej „ustawą abolicyjną”), na wniosek osoby podlegającej od 1 stycznia 1999r. do 28 lutego 2009r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 1 stycznia 1999r. do 28 lutego 2009r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. W myśl art. 1 ust. 4 ustawy abolicyjnej, wniosek o umorzenie można złożyć w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Zgodnie z art. 1 ust. 6 ustawy abolicyjnej, umorzenie składek na ubezpieczenia społeczne skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Zgodnie z art. 1 ust. 8 ustawy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 6 tejże ustawy, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Z analizy regulacji zawartej w art. 1 ust. 10 i

11 ustawy abolicyjnej wynika, że warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od 1 stycznia 1999r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Ponadto, niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa powyżej, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji.

Zdaniem Sądu Okręgowego rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonej decyzji jest prawidłowe.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na treść punktu II decyzji, w którym wskazano, że warunkiem umorzenia wymienionych w punkcie I należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, oraz że należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999r. nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji wraz z odsetkami. ZUS poinformował ubezpieczonego o skutkach nieuregulowania ww. należności niepodlegających umorzeniu, tj. o tym, że zostanie wydana decyzja o odmowie umorzenia należności z tytułu składek podlegających umorzeniu na podstawie przepisów ustawy abolicyjnej. Nadto odwołujący się został pouczony, że istnieje możliwość rozłożenia na raty należności niepodlegających umorzeniu.

Sąd Okręgowy wskazał, że decyzja określająca warunki umorzenia została ubezpieczonemu skutecznie doręczona, natomiast odwołujący się nie zapoznał się w całości z jej treścią. Co więcej, ubezpieczony nie podjął żadnego działania zmierzającego do ustalenia wysokości wskazanych w decyzji zaległości

składkowych nie podlegających abolicji. W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony nie dołożył należytej staranności, aby dowiedzieć się, jaka jest wysokość należności nie podlegających umorzeniu. Nie złożył też wniosku o rozłożenie należności niepodlegających umorzeniu na raty.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że celem ustawy abolicyjnej było złagodzenie skutków w istocie nagannych zachowań płatników składek, polegających na nieopłacaniu w ogóle bądź też opłacaniu w niewłaściwej wysokości czy z opóźnieniem składek na ubezpieczenia społeczne.

Sąd stanął na stanowisku, że odwołujący się chcąc skorzystać dobrodziejstwa ustawy winien wykazać się należyłą starannością w wypełnianiu obowiązków warunkujących możliwość umorzenia nieopłaconych należności składkowych. Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że przepis art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej wprost nakazuje ustalenie w decyzji warunkowej kwot należności podlegających umorzeniu, czego nie czyni w odniesieniu do kwot zadłużenia podlegającego spłacie. Zatem należy skonstatować, że gdyby ustawodawca chciał, aby należności te były wymienione w decyzji warunkowej, to swoją wolę wprost wyartykułowałby, jak to uczynił w przypadku kwot należności podlegających umorzeniu. Sąd Okręgowy stwierdził, że taki pogląd pozostaje w zgodzie z prezentowanym w orzecznictwie, zgodnie z którym traktowanie jedną miarą sytuacji, w której dłużnik zachowuje się aktywnie i podejmuje niezbędne starania o wyjaśnienie i spłatę kwoty zadłużenia nie podlegającego umorzeniu oraz sytuacji, w której dłużnik pozostaje całkowicie bierny nie wydaje się właściwe również z perspektywy celu abolicji. Ustawa abolicyjna miała na celu pomoc dłużnikom, ale na określonych w niej warunkach. Z założenia więc to dłużnik winien wykazać się miarą należytej staranności przy wypełnieniu tych warunków, jako koniecznych do zastosowania dobrodziejstwa ustawy. Prezentując powyższe stanowisko Sąd Okręgowy powołał się na motywy wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 6 kwietnia 2016r. (sygn.

akt III AUa 1789/15, LEX nr 2026161), w których zaprezentowany został taki pogląd.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy - na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. - oddalił odwołanie.

Od powyższego wyroku apelację wniósł odwołujący się, zaskarżając go w całości zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 1 ust 8 ustawy abolicyjnej przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że nie jest konieczne dokładne określenie w decyzji ustalającej warunki umorzenia, wysokości należności niepodlegających umorzeniu, podczas gdy decyzja, o której mowa we wskazanym przepisie, powinna zawierać zarówno wskazanie kwot podlegających umorzeniu, jak również precyzyjne wskazanie warunków umorzenia, w tym również kwot należności niepodlegających umorzeniu.

Apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu, oraz o zasądzenie na rzecz odwołującego się kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Odnosząc się do apelacji pełnomocnik organu rentowego na rozprawie apelacyjnej 27 listopada 2019r., wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna, skutkując uchynieniem zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji organu rentowego z 1 marca 2016r.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia oceny, czy organ rentowy wydając, na podstawie przepisów ustawy z 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012r., poz. 1551 określanej dalej „ustawą abolicyjną”), decyzją określającą warunki umorzenia, miał obowiązek określić wysokość należności niepodlegających umorzeniu, których spłata stanowiła warunek niezbędny do umorzenia należności z tytułu zaległych składek i innych kosztów podlegających umorzeniu. U podstaw stanowiska organu rentowego, zaakceptowanego przez sąd pierwszej instancji, przyjęto założenie, że to płatnik powinien dołożyć wszelkich starań do ustalenia wysokości należności niepodlegających umorzeniu aby przez ich spłatę dokonaną w odpowiednim, wyznaczonym ustawą terminie, doprowadzić do umorzenia zaległości składkowych zgodnie z przepisami ustawy abolicyjnej. Z powyższym

stanowiskiem, sformułowanym jako wynik zastosowanej przez Sąd Okręgowy wykładni art.1 ust.8 ustawy abolicyjnej, nie sposób się zgodzić.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, wskazał prawidłową podstawę materialnoprawną powołując odpowiednie przepisy ustawy abolicyjnej, jednak niewłaściwie je zinterpretował, co doprowadziło do wydania wadliwego rozstrzygnięcia.

Wątpliwości o charakterze prawnym, występujące w niniejszej sprawie sprowadzają się w istocie do wykładni art. 1 ust 8 ustawy abolicyjnej, którego naruszenie trafnie zarzucono w apelacji. Zgodnie z tym przepisem Zakład Ubezpieczeń Społecznych **wyduje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w art. 1 ust. 1 i 6**, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Istota sporu sprowadzała się zatem do wykładni pojęcia decyzji określającej warunki umorzenia.

Analizując powyższe zagadnienie warto wskazać, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zarysowały się w przeszłości dwa rozbieżne stanowiska. Pierwszemu dał wyraz Sąd Najwyższy w postanowieniach: z 14 lutego 2018r. (sygn. I UZ 67/17, LEX nr 2486211); z 24 kwietnia 2018r. (sygn. I UZ 2/18, LEX nr 2483713) i z 22 lutego 2018r. (sygn. II UZ 115/17, LEX nr 2456370). Najogólniej ujmując stwierdzono w nich, że warunkiem umorzenia należności składkowych, w kwotach ustalonych w decyzji określającej warunki umorzenia, jest nieposiadanie, na dzień wydania decyzji o umorzeniu (przewidzianej w art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy abolicyjnej), składek niepodlegających umorzeniu oraz pozostałych należności powstałych w konsekwencji ich nieopłacenia. Argumentowano, że skoro przesłankę spełnienia tego warunku stanowi spłata niepodlegających umorzeniu należności, określonych w art. 1 ust. 10 ustawy, w trybie przewidzianym w art. 1 ust. 11 i 12, a konsekwencją jego niespełnienia jest wydanie decyzji o odmowie umorzenia należności, to organ rentowy w decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy, powinien warunek ten określić przez wskazanie również kwot należności niepodlegających umorzeniu, przypadających do spłaty na datę złożenia wniosku.

Odmienny punkt widzenia zaprezentował natomiast Sąd Najwyższy w postanowieniach z 18 kwietnia 2018r. (sygn. III UZ 5/18, LEX nr 2497591) i z 27 września 2018r. (sygn. III UZ 20/18, niepubl.), w których nie zgodził się z założeniem, zgodnie z którym termin z art. 1 ust. 11 ustawy abolicyjnej rozpoczyna swój bieg tylko wtedy, gdy kwoty należności niepodlegających umorzeniu zostały oznaczone w decyzji określającej warunki umorzenia należności. Sąd Najwyższy wskazał w tych orzeczeniach, że między decyzją z art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej, określającą warunki umorzenia, a decyzją z art. 1 ust. 13 ustawy, odmawiającą umorzenia, występuje jedynie taki związek, że ustalenie w decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy kwot należności podlegających umorzeniu wiąże w postępowaniu w sprawie wydania decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy w zakresie kwot i okresów uznanych ostateczną decyzją za obejmujące składki podlegające umorzeniu. Okoliczność, czy w decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy sprecyzowano kwotę należności niepodlegających umorzeniu, nie jest jednak przesłanką wydania decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy, bowiem art. 1 ust. 11 ustawy wiąże bieg terminu spłaty niepodlegających umorzeniu należności

z uprawomocnieniem się decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy, a nie z ustaleniem w tej decyzji kwot należności niepodlegających umorzeniu.

Dokonując wykładni art.1 ust.8 ustawy abolicyjnej, na podstawie którego organ rentowy wydał decyzję w niniejszej sprawie, wskazać należy, że w razie wniesienia przez płatnika składek wniosku o umorzenie składek i innych należności wymienionych w art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej, organ rentowy zobowiązany jest do wydania decyzji określającej warunki umorzenia, o której mowa w art. 1 ust. 8 tej ustawy. W uzasadnieniu wyroku z 6 listopada 2018r. (w sprawie o sygn. I UK 283/17), Sąd Najwyższy wskazał, że z treści art.1 ust.8 ustawy abolicyjnej wynika, że decyzja, o której mowa w tym przepisie ma charakter „porządkujący i informacyjny”. Organ winien w niej wskazać nie tylko obowiązki warunkujące umorzenie, ale również określić kwoty należności podlegających umorzeniu. Sąd Apelacyjny orzekający w niniejszej sprawie zgadza się z tym słusznym stanowiskiem. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach

tej czynności powinien precyzyjnie wskazać na czym polegają przesłanki prowadzące do zamierzonego skutku jakim jest umorzenie składek.

Treść informacyjną precyzuje art. 1 ust. 10 ustawy stanowiąc, że warunkiem umorzenia jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji końcowej, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od 1 stycznia 1999r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Z treści wymienionego przepisu można więc wyprowadzić co najmniej dwa wnioski.

Po pierwsze, organ rentowy w ramach decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy powinien sprecyzować kwotowo należności niepodlegające umorzeniu. Poza argumentem językowym ze wskazaniem, że w przepisie tym posłużono się zwrotem „w której ustala także”, za tym punktem widzenia przemawiają również zasady wykładni funkcjonalnej i systemowej (zob. także wyrok SN z 6 listopada 2018r., sygn. I UK 283/17).

Decyzja (wstępna) z art. 1 ust. 8 ustawy ma wszakże umożliwić płatnikowi składek spłatę niepodlegających umorzeniu należności w terminie 12 miesięcy od dnia jej uprawomocnienia się. Procedura ta zakłada, że wyłącznie od woli zainteresowanego będzie zależeć, czy dobrodziejstwo przewidziane przez ustawę stanie się jego udziałem. Brak precyzyjnej informacji o rozmiarze obowiązku „wstępnego” zakłóca jednak tak nakreśloną procedurę. Po drugie, z art. 1 ust. 10 ustawy jednoznacznie wynika, że prawidłowa informacja z art. 1 ust. 8 ustawy nie jest warunkiem umorzenia należności, gdyż warunkiem tym jest tylko nieposiadanie zaległości.

Należy zatem przyjąć, że konstruując w taki sposób art.1 ustawy abolicyjnej, ustawodawca wprowadził wprawdzie po stronie organu rentowego powinność informacyjną, jednak nie uzależnił od jej zrealizowania dopuszczalności umorzenia. Trafność tego rozumowania potwierdza brzmienie art. 1 ust. 13 ustawy, na podstawie którego Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o umorzeniu należności albo o odmowie umorzenia. Wadliwe określenie warunków umorzenia z art. 1 ust. 8 ustawy podlega kontroli sądowej, a tylko w sytuacji, gdy płatnik składek z niej nie skorzysta uprawomocnienie się tej decyzji otwiera bieg terminu z art. 1 ust. 11 ustawy. W niniejszej sprawie płatnik składek odwołał się od wstępnej decyzji organu, wydanej na podstawie art.1 ust.8 ustawy abolicyjnej, w której Zakład Ubezpieczeń Społecznych obowiązany był określić warunki umorzenia co do kwoty, a także kwoty należności podlegających umorzeniu, o których mowa w

art. 1 ust. 1 i 6. Organ rentowy nie określił jednak warunków umorzenia w decyzji, której dotyczy niniejszy proces.

Wobec powyższych rozważań nie sposób zaakceptować stanowiska Sądu pierwszej instancji, który uznał zaskarżoną decyzję za prawidłową, stwierdzając, że jest ona wynikiem braku aktywności ubezpieczonego i braku jego należytej staranności w zakresie ustalenia wysokości należności niepodlegających umorzeniu. Podkreślić należy, że to po stronie organu rentowego leży, wynikający z brzmienia art.1 ust. 8 ustawy abolicyjnej, obowiązek określenia wysokości tych należności, zaś ubezpieczony chcąc skorzystać z dobrodziejstwa ustawy obowiązany jest spłacić zaległości w terminie 12 miesięcy, licząc od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia (art. 1 ust. 12 ustawy abolicyjnej).

W niniejszej sprawie odwołujący się Z. D. złożył wniosek o umorzenie należności w odpowiednim terminie przewidzianym przepisami ustawy abolicyjnej, zaś brak określenia przez organ rentowy konkretnych kwot należności niepodlegających umorzeniu, uniemożliwia odwołującemu się wykonanie obowiązku, od którego ustawa uzależnia umorzenie należności z tytułu zaległych składek.

Wobec powyższych rozważań Sądu odwoławczego, apelacja okazała się w całości zasadna bowiem słusznie zarzucono w niej naruszenie przepisu art. 1 ust. 8 ustawy abolicyjnej przez jego błędną wykładnię. W związku z powyższym zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go wadliwą decyzję, wydaną przez organ rentowy wbrew obowiązkowi wynikającemu z art.1 ust.8 co do jej treści, należało uchylić, a sprawę przekazać do ponownego rozpoznania organowi

rentowemu celem ustalenia przez ten organ także kwot należności niepodlegających umorzeniu. Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt I sentencji - na podstawie art. 477^{14a} k.p.c.

W przedmiocie kosztów postępowania w instancji odwoławczej Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 108 w zw. z art. 98 k.p.c., obciążając organ rentowy, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, obowiązkiem zwrotu kosztów na rzecz odwołującego się w kwocie 270 zł, na którą złożyły się opłata od apelacji w wysokości 30 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika odwołującego się w kwocie 240 zł, zważywszy na niemajątkowy charakter przedmiotu sporu, przy czym kwotę tę ustalono zgodnie z §10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r. poz. 1800, zm.: Dz.U. z 2016r. poz. 1668 oraz Dz.U. z 2017r. poz.1797), mając na uwadze stan prawny obowiązujący w dniu wniesienia apelacji.

Małgorzata Micorek-Wagner Agnieszka Ambroziak Ewa Stryczyńska (spr.)